

BIROUL DE INFORMARE ȘI RELAȚII PUBLICE DIN STRUCTURA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI ȘI A PARCHETELOR DE PE LÂNGĂ ACESTEA

LIVIU UNGUR*

Résumé

La création de l'institution du porte-parole et du bureau d'information et des relations publiques au sein des structures organisatrices des tribunaux et des parquets près de ceux-ci, ainsi que mon expérience en tant que juge responsable pour les rapports avec les médias de masse, constituent autant de prémisses de la présente étude.

Nous allons montrer dans ce matériel que le rôle du porte-parole des institutions judiciaires ne doit pas être minimalisé, bien que, des fois, cette personne devienne une sorte de « vedette », tout étant la plus visible personne de l'institution.

D'une autre côté, il est à noter que, compte tenu de la façon dont les instances de justice communiqueront par l'intermédiaire des magistrats porte-parole, de la qualité et du contenu des messages issus vers la société, dépendra le changement de la perception du public envers le système de justice et mènera à regagner la confiance en justice et finalement rangera l'acte de justice sur le piédestal qui l'impose une société ouverte et démocratique.

Cuvinte cheie: birou de informare, acces la informații.

* Judecător, Curtea de Apel Cluj.

„Justice must not only be done, it must also be seen to be done”¹

„Magistrații au obligația de a nu dezvălui sau folosi pentru alte scopuri decât cele legate direct de exercitarea profesiei, informațiile pe care le-au obținut în calitate de magistrați.

În cazul în care, potrivit legii, lucrările au un caracter confidențial, magistrații sunt obligați să păstreze materialele respective în incinta instanței sau parchetului și să nu permită consultarea lor decât în cadrul prevăzut de lege și regulament.”²

„În lumea de astăzi fluxurile comunicaționale circulă cu mare viteză, pe spații uriașe, aducând mereu informații, mai recente, mai exacte, mai complexe, despre evenimente sociale, economice, politice și despre fenomene naturale, despre întâmplări neașteptate și procese de mult anticipate, despre personalități și oameni obișnuiți. În această lume complexă, jurnaliștii, singuri, nu ar putea să caute, să identifice, să verifice și să redacteze toate informațiile referitoare la aceste realități, mereu în mișcare. Alături de ei, reprezentanții unei alte profesii încearcă să contribuie la circulația rapidă și corectă a informației, la ameliorarea comunicării sociale – este vorba de specialiștii în relații publice.”³

1. Preliminarii

România este încă, din păcate, o țară în tranziție spre democrație. Transparența instituțională și responsabilitatea guvernanților și a

¹ Nu este suficient să se facă dreptate, trebuie să se și vadă că se face dreptate. A se vedea în acest sens: Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg, cauza *Cambell și Fell*, hotărâre din 28 iunie 1994, seria A nr. 80, par. 78; Idem, cauza *Sramek*, hotărâre din 22 octombrie 1984, seria A nr. 84, p. 17, par. 36; Idem, cauza *Belilos c. Elveția*, hotărâre din 29 aprilie 1988, seria A nr. 132, par. 64. Acest citat este menit să justifice aparența de independență a instanței de judecată din dreptul intern analizată de instanța de la Stasbourg. Astfel, Curtea a arătat care sunt criteriile de apreciere a independenței unei instanțe: *Atunci când trebuie să determine dacă un anumit organ poate fi considerat „ independent”, Curtea va ține cont de modul în care au fost numiți membrii săi, de durata mandatului lor, de existența garanțiilor menite să împiedice presiunile din exterior, dar și de aparența de independență a acestui organ.* Curtea concluzionează că este suficient ca aparențele să creeze în mintea justițiabililor o îndoială legitimă cu privire la independența instanței, pentru ca respectarea acestei cerințe să fie contestată cu succes.

² Textul art. 17 din Codul deontologic al magistraților.

³ C. Coman, *Relațiile publice și mass-media. Introducere*, Editura Polirom, Iași, 2000, p. 5.

instituțiilor publice sunt în curs de implementare și consolidare, cultura respectării drepturilor individuale - inclusiv al dreptului de acces la informații - este în formare, libertatea presei este uneori pusă la îndoială iar controlul public asupra instituțiilor statului abia se înfiripă. În aceste condiții, accesul real și constant la informațiile de interes public este un element cheie în procesul de democratizare.

Accesul la informații permite publicului să aibă o imagine adecvată și să-și formeze o opinie critică cu privire la societatea în care trăiește și la autoritățile care îl guvernează; încurajează participarea informată a persoanelor/grupurilor/comunităților la chestiunile de interes public; ajută la creșterea eficienței administrației, legislativului și justiției și la menținerea integrității acestora prin reducerea riscului corupției; contribuie la legitimitatea administrației ca serviciu public și la creșterea încrederii în instituțiile și autoritățile publice. Accesul la informații are capacitatea să conducă la transparență instituțională, transparență în gestionarea banului public, responsabilitatea funcționarilor publici, expunerea corupției și, nu în ultimul rând, satisfacerea intereselor individuale ale persoanelor care doresc informații de interes public. Practic, accesul real al persoanelor și presei la informațiile de interes public determină în mod esențial evoluția spre o democrație stabilă.

Prima normă legală din era postdecembristă consacrată accesului la informațiile de interes public a fost introdusă în art. 31 din Constituția României adoptată prin referendum național în anul 1991.⁴

⁴ Articolul 31 are denumirea marginală „Dreptul la informație” și are următorul text:
„1. Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

2. Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

3. Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau siguranța națională.

4. Mijloacele de informare în masa, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.

5. Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antena. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.”

Este de notat că în prezent Constituția României a fost republicată ca urmare a revizuirii din luna octombrie 2003 în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 767 din

Primul demers important în asigurarea accesului la informații ce vizează transpunerea în legislația internă ordinară a textului constituțional cu privire la acest drept l-a constituit adoptarea Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.⁵

Așa cum s-a spus⁶ Legea nr. 544/2001 este un act normativ de o deosebită importanță în realizarea dreptului fundamental al persoanei la informația de interes public⁷, prevăzut, pe lângă art. 31 din Constituția României amintit anterior, și în art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.⁸

Potrivit textului art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) dreptul la libertatea de exprimare recunoscut

31 octombrie 2003.

⁵ Legea nr. 544/2001 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 663 din 23 octombrie 2001. În aplicarea acestei legi, respectiv în temeiul art. 23 alin. 2, s-a adoptat de către Guvernul României Hotărârea nr. 123 din 7 februarie 2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 167 din 8 martie 2002.

⁶ V. Dabu, *Discuții referitoare la Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public*, în Revista „Dreptul” nr. 4/2004, p. 154.

⁷ Pentru aspectele de implementare în practică a legii nr. 544/2001 și greutățile inerente oricărui început, a se vedea *Monitorizarea modului de aplicare a Legii nr. 544/2001*, Raport întocmit de Asociația Pro Democrația în urma derulării unui proiect în perioada decembrie 2002 – decembrie 2003 în parteneriat cu Center for Institutional Reform for the Informal Sector (IRIS). Pentru dezvoltări a se vedea pagina de web: www.apd.ro.

⁸ Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale a fost adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 și a intrat în vigoare la 3 septembrie 1953. România a ratificat Convenția prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 135 din 31 mai 1994. Convenția a fost amendată prin mai multe protocoale adiționale, cel mai important fiind Protocolul 11 prin care s-a instituit un nou mecanism de control european realizat prin noua Curte unică, ca instituție judiciară supranațională regională europeană cu activitate permanentă. Aceste modificări au intrat în vigoare la data de 1 noiembrie 1998. Pentru o mai bună cunoaștere a activităților instituțiilor Consiliului Europei s-a înființat în România, ca de altfel și în celelalte țări din Europa Centrală și de Est, Biroul de Informare al Consiliului Europei. Acest birou are ca scop furnizarea informațiilor referitoare la scopurile, activitățile și realizările Consiliului Europei, susținerea proiectelor și a programelor de cooperare ale Consiliului cu organismele naționale și internaționale de pe teritoriul României, organizarea de conferințe, seminarii, concursuri, expoziții în vederea transmiterii valorilor europene ale instituției, precum și realizarea traducerilor și difuzarea publicațiilor acestui organism pan-european. Pentru mai multe informații a se vedea site-ul: <http://www.coe.ro> sau pagina de web a Consiliului Europei: <http://www.coe.int>.

oricărei persoane cuprinde *libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.*

Așa cum a subliniat Curtea «libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, una din condițiile primordiale ale progresului său și ale împlinirii individuale ale membrilor săi. Sub rezerva paragrafului 2 al articolului 10, ea acoperă nu numai «informațiile» sau «ideile» care sunt primite favorabil sau care sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și acelea care ofensează, șochează sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis în absența cărora nu există «societate democratică».⁹

Cu privire la aplicare în concret a art. 10 din Convenție apreciem că se impune să ne referim la aspectele extrem de actuale referitoare la critica funcționării justiției.

Astfel, jurisprudența instanței de la Strasbourg a identificat factorii pertinenti care întră în joc în situațiile în care ziariști sau avocați emit acuzații critice referitoare la magistrați, a modului în care aceștia își exercită atribuțiile judiciare, sau cu privire la activitatea procurorilor, asimilați în general situației funcționarilor publici.¹⁰

Pe de o parte, instanțele, care au calitatea de garanți ai justiției, îndeplinind astfel o misiune fundamentală într-un stat de drept, au nevoie pentru a-și îndeplini în mod corespunzător atribuțiile de încrederea opiniei publice, fiind deci necesar să fie protejate împotriva unor atacuri lipsite de fundament. În plus, spre deosebire de oamenii politici, magistrații au obligația de discreție și rezervă care îi împiedică să răspundă criticilor ce le sunt adresate.¹¹ Acest fapt justifică de altfel și includerea printre

⁹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Handyside c. Regatul Unit*.

¹⁰ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cazul *Nikula c. Finlandei*, 2002.

¹¹ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Marea Cameră, Hotărârea din 28 octombrie 1999, cauza *WILLE c. Liechtenstein*, publicată în Revista „Pandectele Române”, nr. 1/2001, p.162-169. Rezumatul și comentariul acestei hotărâri este realizat de lect. univ. dr. Corneliu-Liviu Popescu, *op. cit.*, p. 169-173. Curtea reține, între altele: *Magistrații de rang înalt și, în general, funcționarii ordinului judiciar trebuie să utilizeze libertatea de exprimare cu reținere ori de câte ori autoritatea și imparțialitatea puterii judiciare sunt în joc. Aceasta nu le interzice însă magistraților să exprime opinii științifice în domeniul dreptului constituțional, chiar dacă această materie are automat implicații politice, mai ales dacă respectivul punct de vedere este împărțit de un*

scopurile legitime care pot justifica o restrângere adusă libertății de exprimare din perspectiva celui de-al doilea paragraf al art. 10 din Convenție a necesității de a « garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești ».

Tot în jurisprudența sa, Curtea a arătat în hotărârea *Sunday Times c. Regatului Unit (1979)*, că presa are sarcina de a comunica informații și idei legate de cauzele aflate pe rolul instanțelor, deoarece administrarea justiției servește colectivității în ansamblu și necesită cooperarea unui public bine informat. S-a admis faptul că instanțele de judecată nu pot funcționa într-un vid. Ele sunt competente să tranșeze litigiile care sunt spre judecată, dar aceasta nu înseamnă că respectivele litigii nu pot forma obiectul unor dezbateri în cadrul revistelor specializate, a presei sau a opiniei publice în general.

Cu toate acestea s-a admis că publicitatea care înconjoară desfășurarea unui proces poate, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei, să aducă atingere imparțialității instanței, garanție recunoscută de Curte.¹²

Art. 6 paragraf 1 din Convenție garantează atât publicitatea dezbaterilor cât și a pronunțării hotărârii. În aplicarea și interpretarea acestui text Curtea a statuat : « *Caracterul public al procedurilor este menit să asigure un proces echitabil prin protejarea justițiabililor împotriva unor decizii arbitrare și permițând societății să controleze administrarea justiției. Alături de exigența pronunțării publice a hotărârilor, dezbaterile publice urmăresc informarea publicului, în special prin intermediul presei, dar și asigurarea acestuia că justiția se face la vedere. Prin aceasta se contribuie deci la asigurarea încrederii în justiție.* »¹³

număr mare de persoane. Magistratul rămâne în limitele libertății de exprimare dacă nu sunt făcute comentarii asupra cauzelor aflate pe rol, dacă nu se critică sever persoane ori instituții, dacă nu sunt aduse injurii înalților funcționari, dacă nu se produc consecințe negative asupra mandatului de magistrat ori supra procedurilor în curs sau iminente.

¹² Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cazul *Sunday Times c. Marea Britanie*, Hotărârea din 26 aprilie 1979, seria A, nr. 30, p. 28-42.

¹³ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Pretto și alții*, Hotărârea din 8 decembrie 1983, seria A nr. 71, p. 11, par. 21; Idem, cauza *Sutter*, Hotărârea din 22 februarie 1984, seria A nr. 74, p. 12, par. 26. Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, Raportul din 7 octombrie 1986 în cauza *Ekkbatani*, p. 12, par. 55; Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Helmerts c. Suedia*, Hotărârea din 29 octombrie 1991, seria A nr. 212-A, par. 33-36.

Cu toate acestea, pentru respectarea principiului nevinovăției, reprezentanții poliției sau ai parchetului nu vor putea face declarații publice înainte de condamnarea persoanei suspectate de săvârșirea unei infracțiuni și declarații care să conțină o constatare de vinovăție cu privire la acesta.¹⁴

Nu înseamnă că aceste instituții trebuie să se abțină de la informarea publicului cu privire la desfășurarea anchetelor penale sau de la declarații în sensul că există bănuieli, că o persoană a fost arestată, că a făcut mărturisiri etc.¹⁵

O campanie de presă îndreptată împotriva persoanei acuzate, în anumite circumstanțe, poate duce la încălcarea prezumției de nevinovăție.¹⁶

Ca atare în această spinoasă activitate trebuie acționat cu prudență și justă măsură.

În acest sens în legislația românească pertinentă s-au prevăzut instituții și mecanisme de comunicare și control al modului cum este recunoscut și exercitat dreptul respectiv obligația de informare a publicului despre activitatea justiției.

2. Biroul de informare și relații publice

Dând expresie dispozițiilor art. 4 din Legea nr. 544/2001¹⁷, legiuitorul din anul 2004 a prevăzut în art. 106 alin. 1 lit. d) din Legea nr. 304/2004¹⁸

¹⁴ Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, plângerea nr. 13616/88 în cauza *L.H. c. Franța*, Raportul nr. 31 din 4 mai 1993.

¹⁵ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Barbera Messegue și Jabardo*, Hotărârea din 6 decembrie 1988, seria A nr. 146, par. 77; Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, plângerea nr. 7986/77 în cauza *Krause c. Austria*, D.R., vol. 13, p. 73.

¹⁶ Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, plângerea nr. 9212/81, *Digest of Strasbourg's case-law* vol. 2, p. 734.

¹⁷ Textul art. 4 din Legea nr. 544/2001 are următorul cuprins:

« (1) Pentru asigurarea accesului oricarei persoane la informațiile de interes public autoritățile și instituțiile publice au obligația de a organiza compartimente specializate de informare și relații publice sau de a desemna persoane cu atribuții în acest domeniu.

(2) Atribuțiile, organizarea și funcționarea compartimentelor de relații publice se stabilesc, pe baza dispozițiilor prezentei legi, prin regulamentul de organizare și funcționare a autorității sau instituției publice respective. »

¹⁸ Legea nr. 304 din 28 iunie 2004 privind organizarea judiciară publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 576 din 29 iunie 2004, a intrat în vigoare la data de 27.09.2004. Ulterior această lege a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124/2004, fără să fie însă afectate dispozițiile legale incidente în materia

privind organizarea judiciară ca în structura tuturor instanțelor judecătorești și a parchetelor de pe lângă aceste, între alte compartimente auxiliare de specialitate, biroul de informare și relații publice. De altfel, înființarea acestui birou era anunțată cu mult timp înainte. Astfel, în Anexa la HG nr. 1052/2003 denumită „Strategia de reformă a sistemului judiciar 2003-2007” la pct. 10 denumit marginal „Justiția și societatea civilă” s-a anticipat că, în viitoarea lege de organizare judecătorească se vor prevedea norme privind înființarea la toate instanțele și parchetele a unor birouri de informare și relații publice care să asigure legăturile instanței sau parchetului cu publicul și mijloacele de informare în masă, în vederea *transparenței activității judiciare* (subl. ns. L.U.). S-a statuat de asemenea că orice informații privind activitatea magistraților se pot furniza *numai* prin intermediul acestor birouri. Acest demers este justificat nu numai de transpunerea în realitate a conceptului de transparență, vital într-o societate democratică, ci și pornind de la premiza că, accesul cetățeanului la justiție¹⁹, esențial într-un stat de drept,

analizată în prezentul studiu. Această lege face parte, alături de Legea nr. 303 din 28 iunie 2004 privind statutul magistraților, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 576 din 29 iunie 2004 și Legea nr. 317 din 1 iulie 2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 599 din 2 iulie 2004 din pachetul de legi privind reforma în justiție. A se vedea în acest sens Hotărârea Guvernului nr. 1052 din 4 septembrie 2003 privind aprobarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 649 din 12 septembrie 2003.

¹⁹ Art. 21 din Constituția României republicată în anul 2003 urmare a revizuirii aprobate prin Referendumul național din 18-19 octombrie 2003, care are denumirea marginală „Accesul liber la justiție” prevede în alineatele 1-3 următoarele:” Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și intereselor sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept. Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil. Menționăm în context că acest drept fundamental a fost preluat de legiuitorul constituant român din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, mai precis art. 6 paragraful 1. Textul are denumirea marginală „Dreptul la un proces echitabil” și are următorul conținut: *Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa (...)*. În legătură cu excluderea din competența instanțelor de judecată a dreptului de a judeca acțiuni în revendicare și care a fost calificate ca reprezentând o încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenție cu privire la dreptul de acces la o instanță a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cauza *Vasilescu c. României*, Hotărârea din 22 mai

presupune și furnizarea unor informații referitoare la organizarea și funcționarea sistemului judiciar și la drepturile pe care persoanele le au potrivit legii sau le pot realiza prin intermediul justiției.

În acest sens un rol deosebit îl are presa. Așa cum am arătat în partea introductivă a lucrării citând din Hotărârea *Sunday Times c. Regatul Unit* (1979), Curtea a statuat că presa are sarcina de a comunica informații și idei legate de cauzele aflate pe rolul instanțelor, deoarece administrarea justiției servește colectivității în ansamblul ei și necesită cooperarea unui public bine informat. Totodată, s-a întărit ideea că instanțele de judecată nu pot funcționa într-un vid. Ele sunt competente să tranșeze litigiile care le sunt supuse spre judecată, dar acesta nu înseamnă că respectivele litigii nu pot forma obiectul unor dezbateri în cadrul revistelor specializate, a presei sau a opiniei publice în general.

Conform textului art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, „(...) accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

Pe de altă parte, se recunoaște faptul că existența unor „procese în presă” poate avea uneori efecte dăunătoare asupra imparțialității instanțelor de judecată, supuse presiunilor exercitate de mass-media, precum și asupra drepturilor apărării, în situația în care persoanele aflate în anchetă sau trimise în judecată sub acuzația comiterii unor infracțiuni

1998, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 637 din 27 decembrie 1999 (vezi textul și pe site-ul: <http://scj.ro/strasbourg/VASILESCU-Romania%20RO.htm>) și cauza *Brumărescu c. României (fond)*, Hotărârea din 28 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 414 din 31 august 2000 (vezi textul în limba română pe site-ul: <http://scj.ro/strasbourg/BRUMARESCU1-Romania%20RO.htm>). Cu referire la acest aspect deosebit de important facem mențiunea că din jurisprudența organelor judiciare de la Strasbourg se desprinde concluzia că dreptul de acces la o instanță are două trăsături fundamentale: el trebuie să fie un drept efectiv, fără să fie un drept absolut, putându-i-se aduce însă limitări. Astfel, în hotărârea din 21 februarie 1975, seria A nr. 18, p. 19, par. 38 în cauza *Golder c. Marea Britanie*, Curtea a statuat că „pot fi aduse restricții exercițiului acestui drept întrucât dreptul de acces prin chiar natura sa, cere o reglementare din partea statului, reglementare care poate varia în timp și spațiu în funcție de resursele comunității și de nevoile indivizilor”.

sunt prezentate în presă ca având vinovăția deja stabilită. Din această perspectivă se poate afirma că exercitarea dreptului la libertatea de exprimare garantat de Convenție în art. 10 poate intra în conflict cu dreptul la un proces echitabil prevăzut la art. 6 din Convenție. Cu toate acestea, atâta vreme cât art. 6 instituie garanția unei judecăți publice, rezultă că presa poate și trebuie, în anumite limite, să trateze subiecte legate de cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată.

În context precizăm că atât în audiovizualul românesc cât și în presa scrisă se abuzează de libertatea de exprimare consacrată de art. 10 și de dreptul de a participa la dezbaterile publice din sălile de judecată. Deseori, televiziunea filmează persoane în stare de arest preventiv, indicându-li-se numele și prenumele, date din cazier, informații legate de profesie și date personale, familiale și din conținutul relatării și montajul filmului se extrage concluzia că persoana a comis fapta și va fi cu siguranță condamnată. Nu de puține ori s-au făcut arestări în fața camerelor de luat vederi inducându-se publicului telespectator ideea că persoana reținută este răufăcător (se atașează de multe ori alte epitețe grăitoare pentru a reliefa că persoana a comis cu certitudine fapta ilicită) și cu siguranță va fi condamnată, mai ales prin indicarea limitelor de pedeapsă cu închisoarea.

Prezentarea acestora în cursul urmăririi penale a creat pentru judecători o presiune atunci când aceștia au fost sesizați, de pildă, cu luarea măsurii prelungirii arestului preventiv, sau trimiși în judecată și din probele administrate nu a reieșit vinovăția suspectului ori a rezultat o altă stare de fapt ce a condus la aplicarea unei pedepse mai blânde.

Pentru a relata cu acuratețe asemenea stări și împrejurări este recomandabil și obligatoriu din punct de vedere al eticii și deontologiei profesiei de ziarist să se apeleze la autoritățile judiciare, care prin biroul de informare și relații publice să prezinte un punct de vedere oficial în măsura în care informațiile solicitate nu sunt exceptate de la accesul liber al cetățenilor.²⁰

²⁰ Potrivit dispozițiilor art. 12 alin. 1 din Legea nr. 544/2001, se exceptează de la accesul liber al cetățenilor, următoarele informații:

a) informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, dacă fac parte din categoriile informațiilor clasificate, potrivit legii;

b) informațiile privind deliberările autorităților, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, dacă fac parte din categoria informațiilor

Strategia de reformă a sistemului judiciar 2003-2007 mai prevede că pentru accesul facil al cetățeanului la justiție se are în vedere instalarea la sediul Ministerului Justiției a unui server destinat uzului public, conținând informații pentru cetățeni, precum și continuarea realizării unor broșuri și pliante pentru informarea publicului asupra aspectelor de interes general cu privire la funcționarea sistemului judiciar și aplicarea legii. Cu referire la acest aspect se dă și o măsură concretă deja finalizată fiind tipărite ghiduri de orientare pentru justițiabili și prin organizarea de vizite ale liceenilor într-un sediu de instanță, în vederea familiarizării lor cu sistemul judiciar în cadrul programului de asistență oferit de Asociația Baroului American (ABA-CEELI). Totodată, în vederea aplicării Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, la nivelul Ministerului Justiției s-a prevăzut funcționarea unui serviciu specializat pentru asigurarea accesului liber și neîngrădit al cetățenilor la informațiile de interes public.

Pentru atingerea acestui deziderat la nivelul instanțelor de judecată și al parchetelor, așa cum am arătat la începutul acestui paragraf, s-a prevăzut constituirea în structura acestora a biroului de informare și relații publice.

Potrivit dispozițiilor art. 107 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, biroul de informare și relații publice asigură legăturile instanței sau ale parchetului cu publicul și cu mijloacele de comunicare în masă, în vederea garantării transparenței activității judiciare, în condițiile stabilite de lege. Acest birou este condus de un magistrat (judecător sau procuror, după caz) desemnat de președintele instanței sau, după caz, de conducătorul parchetului, care îndeplinește

clasificate, potrivit legii;

c) informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere principiului concurenței loiale, potrivit legii;

d) informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii;

e) informațiile privind procedura în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;

f) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces;

g) informațiile a căror publicare prejudiciază măsurile de protecție a tinerilor.

rolul de purtător de cuvânt.

Așa cum rezultă din textul legal, scopul înființării acestor birouri este determinat de asigurarea și garantarea transparenței activității judiciare.²¹ Aceasta are ca finalitate încrederea cetățenilor în justiție.²²

Informațiile de interes public referitoare la activitatea judiciară a magistraților, care intră sub incidența Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, se pot solicita *numai* prin intermediul birourilor de informații și relații publice din cadrul instanțelor și parchetelor sau prin intermediul Consiliului Superior al Magistraturii (art. 74 alin. 3 din Legea nr. 303/2004 privind statutul magistraților)²³. Pe de altă parte, aceeași lege în art. 9 alin. 2 statuează că magistraților nu le este permis să comenteze sau să justifice în presă ori în emisiuni audiovizuale hotărârile sau soluțiile date în dosarele rezolvate de ei. Cu toate acestea, conform art. 10 alin. 1 din Legea nr. 303/2004, magistrații pot participa la elaborarea de publicații sau studii de specialitate, a unor lucrări literare sau științifice sau la emisiuni audiovizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

Din expunerea acestor texte de lege am încercat să conturez condiția magistratului român în raport cu mass-media. Se desprinde concluzia că informațiile legate de activitatea sa, în măsura în care nu sunt exceptate de la liberul acces, se comunică numai prin intermediul birourilor de

²¹ Conform dispozițiilor art. 2 din HG nr. 123/2002 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001, aplicarea acestei legi se face cu respectarea *principiului transparenței* - autoritățile și instituțiile publice au obligația să își desfășoare activitatea într-o manieră deschisă fata de public, în care accesul liber și neîngrădit la informațiile de interes public să constituie regula, iar limitarea accesului la informație să constituie excepția, în condițiile legii.

²² Se pare că privitor la acest capitol se duce o luptă cu morile de vânt deoarece 67% din populația României declară că nu are încredere în justiție. Sursa: *Barometrul de opinie publică: mai 2004*, Fundația pentru o Societate Deschisă, București, 2004, p. 40.

²³ Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), reprezentant al autorității judecătorești, este garantul independenței justiției (art. 133 alin. 1 din Constituția României, republicată și art. 1 alin. 1 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii). Așa cum reiese din dispozițiile art. 3 din legea nr. 317/2004 prin exercitarea atribuțiilor sale, CSM asigură funcționarea eficientă a sistemului judiciar și respectarea legii în desfășurarea carierei profesionale a magistraților. Potrivit dispozițiilor art. 32 alin. 2 din Legea nr. 317/2004, în scopul informării cu privire la activitatea instanțelor și parchetelor, membrii CSM efectuează deplasări la sediile instanțelor și ale parchetelor și organizează întâlniri cu judecătorii, procurorii și *reprezentanții societății civile*. CSM are propriul site: www.csm-just.ro.

informare și relații publice. Prin urmare, orice informație legată de activitatea judiciară a magistraților indiferent din ce sursă a fost obținută trebuie verificată, validată și autenticată printr-o solicitare făcută biroului de resort din instanța de judecată sau parchetul de pe lângă aceasta, unde funcționează magistratul în cauză. Așadar, în știre, reportaj sau orice altă comunicare făcută publicului relativ la acest aspect se impune a se cita pe lângă alte surse, în mod obligatoriu poziția biroului.

În aplicarea dispozițiilor legale mai sus citate s-au adoptat diferite regulamente. Astfel, în temeiul art. 126 alin. 2 coroborat cu art. 132 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară s-a adoptat Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești.²⁴ Potrivit dispozițiilor art. 38 alin. 2 din regulamentul toate instanțele au câte o grefă, o registratură, o arhivă, o bibliotecă și *un birou de informare și relații publice*. În paragraful 5 art. 81-85 din acest regulament se referă expres la Biroul de informare și relații publice din cadrul instanțelor de judecată.²⁵

3. Organizare și funcționare

Biroul de informații și relații publice este organizat și funcționează conform normelor specifice prevăzute în Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și în Ordonanța Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor²⁶ aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2002.

Biroul asigură legăturile instanței cu publicul și mijloacele de comunicare în masă, în vederea realizării transparenței activității judiciare, în condițiile legii. Totodată, asigură activitatea de soluționare în termen a petițiilor formulate, în condițiile legii, sub coordonarea președintelui instanței sau a unui judecător desemnat de acesta.

²⁴ Regulamentul a fost aprobat prin Hotărârea nr. 159 din 24 septembrie 2004 emisă de CSM, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 881 din 27 septembrie 2004, în vigoare din 29 septembrie 2004.

²⁵ Atribuțiile, organizarea și funcționarea compartimentelor de relații publice se stabilesc, pe baza dispozițiilor Legii nr. 544/2001, prin regulamentul de organizare și funcționare a autorității sau instituției publice respective, așa cum dispune art. 4 alin. 2 din Legea nr. 544/2001.

²⁶ Ordonanța Guvernului nr. 27 din 30 ianuarie 2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor, publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 84 din 1 februarie 2002.

Biroul de informare și relații publice este condus de un judecător desemnat de președintele instanței, care îndeplinește și rolul de purtător de cuvânt. În regulă generală, biroul este compus din consilierul pentru informații publice și un grefier desemnat de președintele instanței.

În armonie cu dispozițiile art. 17 din Normele metodologice aprobate prin HG nr. 123/2002 în Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești s-a stipulat că programul zilnic al Biroului de informare și relații publice coincide cu programul de lucru al instanței, într-o zi pe săptămână fiind obligatorie stabilirea unor ore de funcționare și după amiaza, după încheierea programului de lucru al instanței.²⁷

Conform art. 83 din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești aprobat de CSM prin Hotărârea nr. 159 din 24 septembrie 2004, conducătorul biroului de informare și relații publice (judecătorul desemnat de președintele instanței) are următoarele atribuții: conduce și coordonează activitatea biroului; organizează activitatea de furnizare a informațiilor publice și dispune cu privire la caracterul acestora; analizează cererile de furnizare a informațiilor publice și dispune cu privire la caracterul acestora – comunicate din oficiu, furnizabile la cerere sau exceptate de la liberul acces²⁸ – și ia măsuri pentru rezolvarea solicitărilor conform normelor legale în vigoare și transmiterea răspunsului către solicitant, în termenul legal; asigură îndeplinirea obligației legale de furnizare din oficiu a informațiilor prevăzute de lege, prin afișare în locuri vizibile la sediul instanței, prin crearea de înscrisuri care să cuprindă aceste informații, disponibile la punctul de informare-documentare din cadrul biroului și prin publicare și actualizare pe pagina de Internet a instanței;²⁹ analizează petițiile înregistrate și dispune cu

²⁷ Biroul de informare și relații publice al Curții de apel București are următorul program: luni, marți, miercuri și vineri între orele 07,30 – 15,30 și joi între orele: 07,30 – 17,30. Sursa: site-ul Curții de Apel București: www.cabuc.ro.

²⁸ Am precizat în anexa la prezentul studiu Comunicatul privind liberul acces la informațiile de interes public prevăzut de Legea nr. 544/2001, publicat de Curtea de Apel București pe site-ul propriu al acesteia: www.cabuc.ro, unde sunt prevăzute precizări cu privire la informațiile publicate din oficiu, la cerere precum și categoriile de informații exceptate de la liberul acces al cetățenilor stabilite în concordanță cu specificul activității instanțelor judecătorești.

²⁹ Este locul să menționăm că din toate instanțele din România numai Înalta Curte de Casație și Justiție și Curtea de Apel București au pagini proprii de Internet, deși prin Strategia de Reformă a Sistemului Judiciar 2003-2007 aprobată prin HG nr. 1052/2003, s-a prevăzut continuarea procesului de informatizare prin introducerea și implementarea

privire la modul de soluționare, de redactare a răspunsului, conexare sau clasare, sub coordonarea președintelui instanței; repartizează petițiile compartimentului de specialitate, în funcție de obiectul acestora, pentru a asigura soluționarea lor și trimiterea răspunsului în termen legal; identifică știrile difuzate în mass-media locală și națională, care au impact negativ asupra activității și imaginii instanței sau judecătorilor și celuilalt personal care funcționează la aceasta, verifică veridicitatea informațiilor și asigură, după caz, informarea corectă a opiniei publice sau exprimă poziția instanței față de problemele semnalate; redactează, la nevoie, declarații de presă și participă la interviuri, furnizând informațiile supuse liberului acces al publicului, în scopul unei informări corecte și complete a opiniei publice și îndeplinește și alte dispoziții ale președintelui instanței, conform legii și regulamentului.

În exercitarea atribuțiilor menționate anterior purtătorul de cuvânt al instanței are dreptul de a consulta orice document sau dosar aflat la instanță, având obligația de a păstra secretul de serviciu³⁰ și a proteja informațiile confidențiale de care ia cunoștință. În acest scop regulamentul prevede că președintele instanței va asigura mijloacele necesare îndeplinirii atribuțiilor specifice.

În armonie cu dispozițiile art. 12 alin. 1 din Legea nr. 544/2001, regulamentul prevede în art. 84 alin. 2 cazurile și rațiunile pentru care dreptul la liberul acces la informațiile privind activitatea judiciară poate fi restrâns. Astfel, se poate restrânge acest drept când acesta se face în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale sau când

tehnologiilor informatice moderne care să sporească gradul de acces al cetățeanului la justiție și la diminuarea corupției, prin crearea unor „ghișee virtuale” pe Internet. S-a arătat că aceste ghișee virtuale, prin permiterea accesului larg la informație, vor determina creșterea gradului de informare a opiniei publice și optimizarea relației cetățean-instituțiile statului. De asemenea, în Programul de Guvernare 2005-2008 în Capitolul 26 – Politica în domeniul justiției cu privire la „Garantarea accesului la justiție” s-a prevăzut în cadrul informatizării justiției prin înzestrarea completă a serviciilor publice ale tuturor instanțelor și parchetelor, precum și a fiecărui magistrat, cu computere. S-a precizat că rețeaua informatică națională a Justiției este menită să asigure, pe de o parte, accesul justițiabililor, al avocaților și al altor persoane interesate la evidența activității judiciare și pe de altă parte, accesul direct al magistraților la sursele de informare privind legislația, doctrina și jurisprudența relevantă.

³⁰ Informațiile secret de serviciu sunt tratate în Capitolul 3 art. 31-33 din Legea nr. 182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate, publicată în Monitorul Oficial nr. 248 din 12 aprilie 2002.

interesele minorilor ori protecția vieții private a părților în proces o impun. Acest drept poate fi restrâns și atunci când, în împrejurări speciale, instanța apreciază că publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Similar birourilor de informare și relații publice din structura instanțelor judecătorești prevăzute de Regulamentul CSM nr. 159/2004 s-au prevăzut norme pentru organizarea și funcționarea acestor tipuri de birouri la nivelul tuturor parchetelor din țară inclusiv în cadrul Parchetului Național Anticorupție (PNA).

Astfel, prin Regulamentul de ordine interioară a parchetelor aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2.850/C din 25 octombrie 2004³¹ și prin Regulamentul de ordine interioară al PNA aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2.695/C din 26 septembrie 2004³² s-a prevăzut în cadrul Secției de cooperare internațională, integrare europeană, informare publică și relații cu presa și respectiv în cadrul Serviciului de cooperare internațională, de informare și relații publice cu presa a unui birou de informare publică respectiv a unui birou de informare și relații publice condus de un procuror.

Din cele ce preced, se desprinde ideea că cei ce conduc un astfel de birou sunt magistrați, deci persoane care nu au o pregătire în domeniul relațiilor publice și a relațiilor cu presa. Spun aceasta deoarece la nivelul sistemului judiciar a fost primită și încă este privită cu dificultate această nouă postură a magistratului. De aceea, este recomandabil să se urmeze anumite cursuri de pregătire și formare (training) pentru dobândirea abilităților de comunicare cu presa și cu mass-media în general.

Într-un important studiu dedicat tematicii noastre³³ s-a arătat că *jurnaliștii și magistrații se întâlnesc în cel puțin două ipostaze: de aceeași parte a baricadei, când se pun în slujba adevărului, când lucrează pentru echilibrarea mecanismelor sociale, sau de o parte și de alta a imaginării baricadei, atunci când jurnaliștii compar în instanță, sunt judecați și condamnați pentru așa numitele „delicte de presă”, îngrijorător de*

³¹ Publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 1.087 din 23 noiembrie 2004.

³² Publicat în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 1.013 din 3 noiembrie 2004.

³³ B. Armanca, *Ghid de comunicare pentru jurnaliști și purtători de cuvânt*, Editura Mirton, Timișoara, 2002, p. 31.

numeroase în cei doisprezece ani de tranziție românească.

Credem că magistrații se pot întâlni cu jurnaliștii și într-o altă ipostază, aceea de purtători de cuvânt, respectiv de conducători ai birourilor de informare și relații publice în exercitarea atribuțiilor de serviciu în această calitate³⁴.

Pentru a-și putea îndeplini cu succes sarcinile și pentru a putea face față diverselor probleme de comunicare pe care le generează munca zilnică cu presa, un autor³⁵ arată că membrii biroului de presă trebuie să posede anumite calități (native ori dobândite), indispensabile unui bun comunicator: sociabilitate: trebuie să poată stabili cu ușurință contacte umane, să nu fie persoane timide sau emotive; tact: trebuie să dea dovadă de răbdare, de amabilitate, de simțul umorului, de abilitatea de a ceda în unele privințe, de maleabilitate; memorie bună și capacitatea de a reține ușor fapte, date, nume, figuri etc.; prezență de spirit, intuiție imaginație în rezolvarea unor situații neprevăzute; rapiditate în gândire și luarea deciziilor; capacitate de analiză și sinteză; spirit organizatoric; onestitate, corectitudine, obiectivitate; abilități de comunicare scrisă și orală; capacitatea de a prezenta simplu și clar, într-un limbaj accesibil publicului larg, idei sau mesaje specifice diverselor domenii și limbaje specializate; putere de muncă și capacitatea de a fi disponibil la orice oră, ușurința de a se adapta programelor de muncă neregulate.”

În relația cu mass-media magistratul purtător de cuvânt trebuie să fie în măsură, fie singur, fie cu ajutorul consilierului pentru informații publice, să poată utiliza toate formele de comunicare cu mass-media: întocmirea, utilizarea și actualizarea fișierelor de presă, comunicatul de presă, dosarul de presă, organizarea conferințelor de presă, realizarea revistei presei,

³⁴ Cu privire la jurnaliști și purtători de cuvânt față în față și comunicare într-un editorial de excepție al lui Ion Bogdan Lefter într-un supliment al Revistei „22” despre comunicarea publică în lucrarea „*Spune-mi cum comunică ca sa-ți spun ce fel de societate ești.*” Se arată: ”România de astăzi nu excelează ca spațiu de comunicare. Circulația informațiilor fiind precară, au-în compensație-o mare vitalitate zvonurile, bârfele, stereotipurile anecdotice care substituie realitatea de fapt. Cu excepțiile de rigoare, compatrioții noștri nu par apti și nici interesanți sa-i cunoască de-adevăratelea pe cei din jur, drept care se mențin la suprafață, adeseori într-o manieră duplicitară, cu zâmbete formale și aprecieri distrugătoare *in absentia*. (...) Euforia recâștigării dreptului la liberă exprimare a produs mai mult zgomot (citește: defulări agresive, perorații isterice, verbalizări fanatice) decât comunicare.”

³⁵ C. Coman, *Relațiile publice și mass-media*, Editura Polirom, Iași, 2000, pp. 65-66.

comunicarea pentru radio și televiziune și nu în ultimul rând să poată gestiona comunicarea cu presa în timpul crizei.

În experiența mea de aproximativ un an și jumătate în care am îndeplinit funcția de judecător responsabil pentru relația cu mass-media³⁶ în cadrul Tribunalului Cluj am utilizat doar o parte a tehnicilor de comunicare cu presa amintite mai sus. Specificul activității instanțelor de judecată nu impune folosirea tuturor acestor forme. De pildă în acest interval de timp nu am organizat nici o conferință de presă în sensul propriu al noțiunii.³⁷ Am organizat însă întâlniri cu jurnaliștii ocazie cu care i-am informat asupra activităților curente ale instanței.

În general, jurnaliștii reproșează justiției accesul dificil la informații³⁸, interdicția de a lua legătura direct cu magistrații care se ocupă de cauzele despre care solicită informații, sistemul defectuos de comunicare ce se realizează prin purtători de cuvânt-magistrați care nu sunt retribuiți financiar pentru această activitate și mereu încărcăți de povara și avatarurile profesiei, neputând fi disponibili tot timpul etc. Cu toate acestea rolul purtătorului de cuvânt al instituțiilor judiciare nu trebuie minimalizat deși uneori fiind cea mai vizibilă persoană din instituție devine un fel de „vedetă”. În general, magistrații sunt reticenți în a ocupa o atare poziție și pentru că acesta expune, ori magistratura presupune rezervă, prudență și decență. Jurnaliștii sunt tot timpul grăbiți, vor să facă știrea, să realizeze sincronul cât mai grabnic posibil. În aceste situații recurg la conduite ce li se pot reproșa: folosire incorectă a unor termeni juridici derivată și din slaba cunoaștere a organizării sistemului judiciar (confundarea instituțiilor judiciare), de multe ori se pune accentul pe latura senzațională a cazului, folosirea unor imagini fără acordul persoanelor și ceea ce am mai arătat atentatul la prezumția de nevinovăție.

Cu toate acestea pot să spun fără falsă modestie că exercițiul comunicării reale poate apropia cele două categorii purtători de cuvânt și jurnaliști atât în beneficiul instituției cât și în beneficiul opiniei publice.

Nu se poate da însă o rețetă universal valabilă pentru o bună comunicare cu jurnaliștii și implicit cu publicul în general însă e util ca

³⁶ Denumirea dată de vechiul regulament de organizare al instanțelor de judecată.

³⁷ Conferința de presă constituie un moment esențial în politica de comunicare a unei organizații și se face în situații cu totul deosebite, mai ales când instituția dorește să facă un comunicat deosebit de important, de larg interes.

³⁸ Necesitatea unor aprobări pentru studierea unor dosare.

magistrații care posedă calități de buni comunicatori să nu ezite, deoarece este o experiență extrem de utilă și interesantă cu implicații multiple în carieră.

Consider că de felul cum vor comunica instanțele de judecată prin magistrații purtători de cuvânt, de calitatea și conținutul mesajelor emise către societate va depinde schimbarea de percepție a publicului față de sistemul de justiție și va conduce la recăpătarea încrederii în justiție și nu în ultimul rând va așeza actul de justiție pe pedestalul care-l impune o societate deschisă și democratică.

Bibliografie selectivă

Coman, Cristina *Relațiile publice și mass-media*, Editura, Polirom, Iași, 2000;

Miège, Bernard *Gândirea comunicațională*, Editura Cartea Românească, 1998-Traducere de Maria Ivănescu;

Flichy, Peatrice *O istorie a comunicării moderne. Spațiu public și viață privată*, Editura Polirom, Iași, 1999;

Armanca, Brândușa *Ghid de comunicare pentru jurnaliști și purtători de cuvânt*, Editura Mirton, Timișoara, 2002;

Onciu, Adrian *Probleme de etică în jurnalism*, Asociația Jurnaliștilor Profesioniști din Iași, Iași, 2001;

Dr. Dabu, Valerică *Discuții referitoare la legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public*, în Revista „DREPTUL” nr. 4/2002, p. 154-160;

Idem, *Dreptul comunicării sociale*, Editura S.N.S.P.A. Facultatea de Comunicare și Relații Publice „David Ogilvy”, București, 2000;

Mihai Selegean, *Articolul 6 din CEDO*;

Adrian Turturică, *Articolul 10 din CEDO*;

Vincent Berger, *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*, Ediția a 4-a în limba română revăzută și adăugită, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2003;

Principalele Instrumente Internaționale privind Drepturile Omului la care România este parte, Ediția a cincea, revizuită și adăugită, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2003;

Jurisprudența europeană privind libertatea de exprimare, editată de Agenția de Monitorizare a Presei „Academia Cațavencu”;

Anexa 1**COMUNICAT**

privind liberul acces la informațiile de interes public prevăzut de Legea nr. 544/2001

I. Informațiile de interes public care se comunică din oficiu sunt cele prevăzute de art. 5(1) din Legea nr. 544/2001 și sunt disponibile pe:

- pagina de internet www.cabuc.ro
- afișul de la sediul Curții de Apel București.

II. Categoriile de informații exceptate de la accesul liber al cetățenilor prevăzute de art. 12(1) din Legea nr. 544/2001, stabilite în concordanță cu specificul activității instanțelor judecătorești sunt următoarele:

1. Informațiile clasificate, potrivit legii, din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice;

2. Informațiile privind deliberările completului de judecată, ale adunărilor generale ale judecătorilor și ale colegiului de conducere;

3. Informațiile privind activitățile comerciale sau financiare ale persoanelor juridice sau fizice aflate în dosarele instanțelor de judecată, dacă prin publicitatea acestora se aduce atingere principiului concurenței loiale;

4. Informații cu privire la datele personale ale părților aflate în dosarele instanțelor, cu excepția situației când afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice;

5. Informațiile din timpul cercetării disciplinare a magistraților;

6. Informațiile privind procedura în timpul anchetei penale, dacă se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală, sănătatea unei persoane în urma anchetei efectuate sau în curs de desfășurare;

7. Informațiile privind procedurile judiciare altele decât cele desfășurate cu respectarea principiului publicității, dacă prin aceasta se aduce atingere unui proces echitabil ori interesului legitim al părților implicate în proces.

8. Informațiile din dosarele cu minori și tineri atunci când ședința de judecată a fost declarată nepublică și se impune protecția minorilor și tinerilor.

9. Informațiile aflate în dosarele ale căror cauze au fost sau sunt judecate în ședință secretă, precum și cele privind autorizarea efectuării perchezițiilor și confirmarea și autorizarea interceptărilor și înregistrărilor convorbirilor telefonice.

10. Informațiile privind documentele și evidențele speciale ale instanței care presupun confidențialitate.

III. Toate celelalte informații de interes public și care nu se regăsesc în informațiile comunicate din oficiu sau în categoria informațiilor exceptate de la accesul liber sunt furnizate la cerere, printr-o informare directă verbală sau scrisă făcută de Biroului de Informare și Relații Publice al Curții de Apel București, de la sediul acesteia, având următorul program: luni, marți, miercuri și vineri: 7³⁰-15³⁰, joi: 7³⁰ – 17³⁰, ori o cerere în format electronic trimisă la adresa de e-mail: relatiicab@just.ro .